

Ilustrirani Slovenec

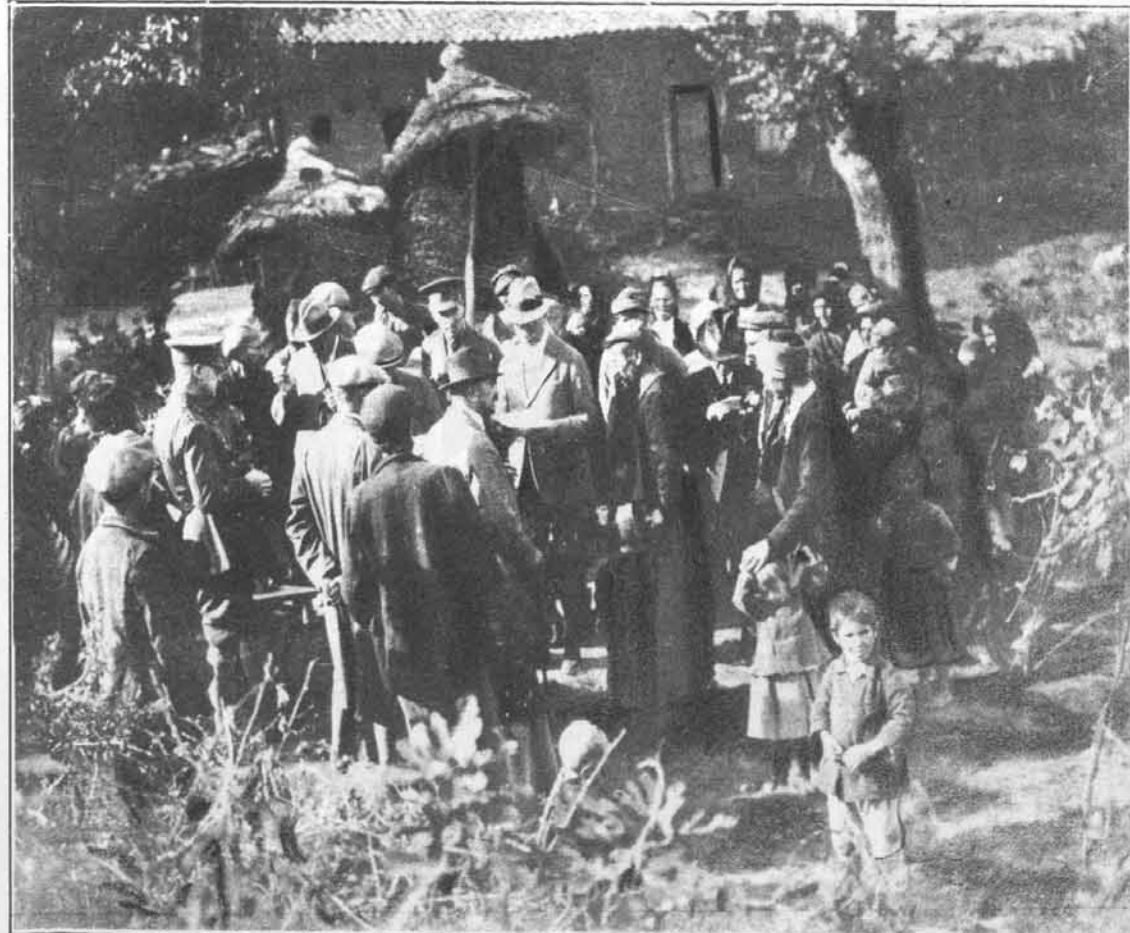

Slovesna proslava tisočšeststoletnice nicejskega koncila v Rimu.

Prizor z velike liturgije sv. Janeza Krizostoma v baziliki sv. Petra. Na levi na prestolu sv. oče z mitro na glavi, na njegovi levi tribuna za patriarhe, nadškofe in škofe, asistences throno pontificio. Papeškemu prestolu nasproti češčeni kip sv. Petra (na desnem robu slike), v ospredju tribuna s kardinali in prelati, za temi tribuna za pri sv. stolici akreditirane poslanike raznih držav, s katere je prisostvoval liturgiji tudi bivši bolgarski car Ferdinand s hčerko Nadeždo.

Proslava obletnice proglatitve turške republike v Angori.
Turški polki v svoji novi uniformi pri paradi.

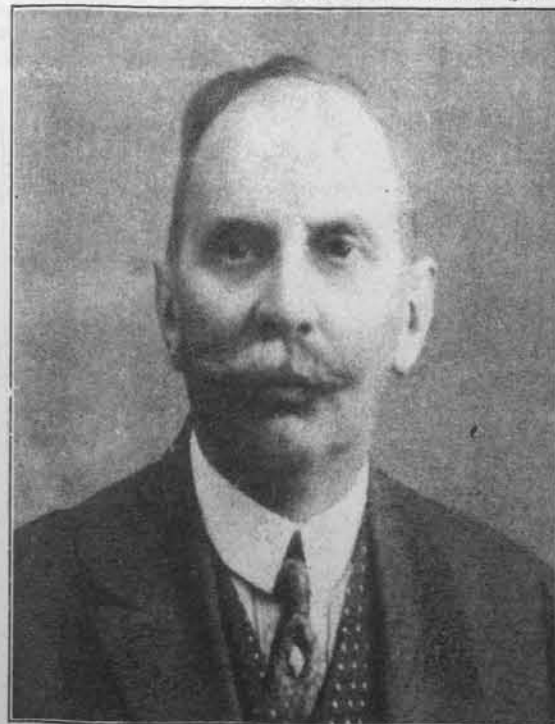
Komisijska Društva narodov preiskuje na licu mesta grško-bolgarski spor.
Slika nam kaže predsednika komisije Sira Rambolda (Angleža) v razgovoru s prebivalci mesta Petriča, ki so največ trpeli zaradi zavratnega grškega napada. Člana komisije, ki je ugotovila grško krivdo, sta bila tudi francoski general Serriny in laški general Ferrari.

Ferdinand Koburški,
bivši bolgarski car, čigar vrnitev na bolgarski prestol baje ni izključena.

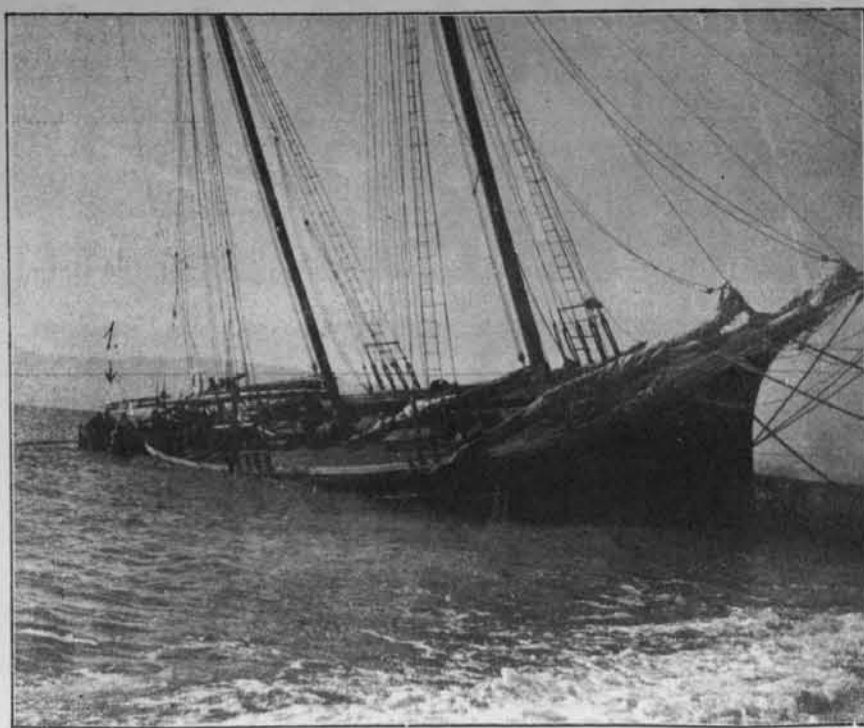
J. S. Baar,
znani češki pisatelj, ki je umrl dne 24. oktobra t. l.

Minister dr. O. Rybař,
načelnik oddelka za izvršitev mednarodnih pogodb v ministrstvu za zunanje zadeve in večkratni naš glavni delegat pri sklepanju raznih pogodb z Italijo.

Jovan M. Ćirković,
poslanec srbske radikalne stranke iz bitolskega okrožja, kjer je prebival že pred balkanskimi vojnam.

Italijanski trgovski brod »Giovannina bella«, ki je zavezil 14. oktobra 1925 pred senjsko luko na pesek, nevihta ga je pa treščila ponoči ob kamenje, kjer je obležal in se napoinil z vodo. — Zada se vidijo potapljači (1) pri delu.

Prof. dr. Vatroslav Jagić.
Relief znanega hrvatskega kiparja Valdeca, ki je bil vzidan 15. novembra 1925 na rojstno hišo velikega slavista v Varaždinu. Slovence je pri tej priliki zastopal univ. prof. Ramovš.

Bivši župniki tržaške škofije, ki jih je Italija izgnala. Vsi so si pridobili velike zasluge na narodnem, prosvetnem in gospodarskem polju, Jugoslavija jih je pa upokojila s 15 dinarji dnevno. — Od leve proti desni so: I. Schiffner, N. Zugelj, M. Škerbec, J. Habat, I. Tiringer in J. Košir.

XI. umetnostna razstava slovenskega „Kluba mladih“ v Splitu od 29. XI. do 20. XII. t. l.

Tone Kralj: Kristus na Oljski gori.

Fr. Stiplovšek: Portret župnika Turšiča.

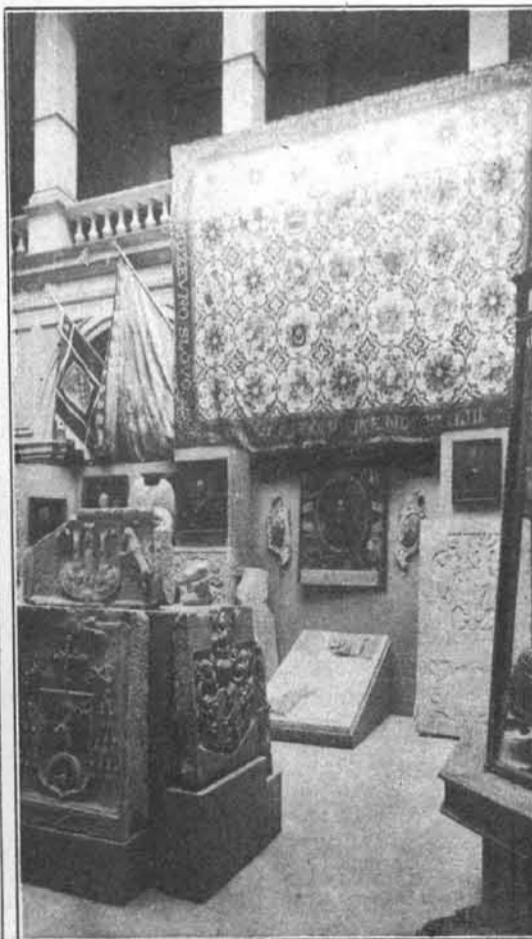
N. Vidmar: Portret v interieurju.

Fr. Zupan: Bosenska pokrajina.

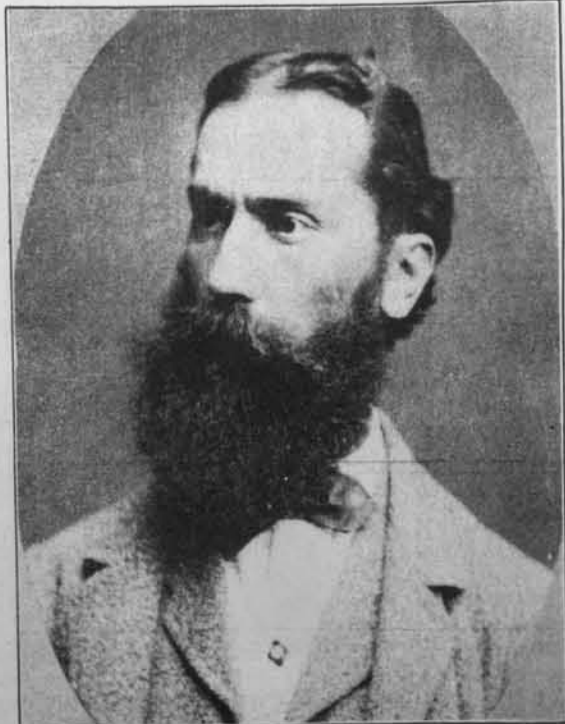
Ta razstava ima namen pokazati Hrvatom delo mlajše slovenske slikarske generacije. Udeležujejo se je Božidar Jakac s 7 pasteli, France Kralj s 4 oljnatimi slikami in 2 lesenima kipoma, Tone Kralj s 6 olji in 1 plastiko (glej našo prvo sliko), Veno Pilon s 4 olji, Franc Stiplovšek z 8 olji (glej našo drugo sliko), Drago Vidmar s 7 olji, Nande Vidmar z 8 olji (glej našo tretjo sliko) in Fran Zupan z 10 akvareli (glej našo četrto sliko). Upamo, da bo razstava, za katero si je stekel mnogo zaslug režiser splitske drame g. Pregarc (njegovo sliko objavimo v kratkem), častno zastopala slovensko ime in slovensko kulturo izven naših slovenskih meja.

S kulturno zgodovinske razstave mesta Zagreba.

V proslavo 1000 letnice hrvaškega kraljevstva so priredile Zagrebčanke v tamošnjem umetniškem paviljonu in raznih drugih kulturnih zavodih lepo zgodovinsko razstavo, ki so jo uredili hrvaški zgodovinarji s prof. Klaićem na čelu. Naše slike so posnete v arheološko-historičnem muzeju, kjer so razvrščeni razni kameniti spomeniki iz prazgodovinske, rimske in novejšje dobe, po stenah so pa razobešeni portreti raznih znamenitih zgodovinskih osebnosti. V vetrini so razni cehovski predmeti in spomini na leto 1848. Veliko preprogo, ki jo kaže srednja slika, so darovale Zagrebčanke leta 1848. baronu Kulmerju, ko je nastopil v Požunu proti Madžarom. Razstava, za katero si je stekel mnogo zaslug tudi ravnatelj Hoffiller, je v čast hrvaškemu ženstvu.

Slike k „Slovenskemu biografskemu leksikonu“.

Abram Josip
(1832–1907), politik.

Bezjak Janko
(* 1862), šolnik.

Bezenšek Anton
(1854–1915), stenograf.

Bervar Karel
(* 1864), glasbenik.

Grozna poplava v Prekmurju.

(Glej članek na zadnji strani. Večino slik je posnel g. D. Reesch, fotograf v Murški Soboti.)

Naplavina pred kolodvorom v Murški Soboti.

Zgoraj: G. Lipovšek, okr. glavar in predsednik lok. pom. odbora. — Spodaj: Dr. J. Šömen, odvetnik in preds. kat. cerkv. občine v Murški Soboti.

Porušeni železniški most preko Murice, s čemur je zopet za daljšo dobo pretrgana železniška zveza s Prekmurjem.

Pogled na Aleksandrovo cesto v Murški Soboti med povodnijo: Pek pelje kruh v hotel.

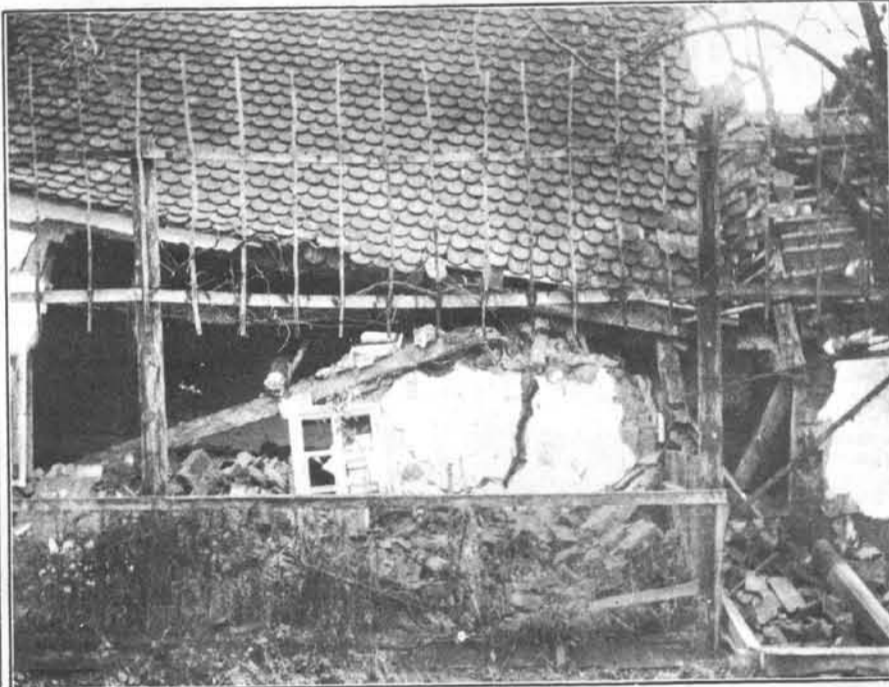
Razvaline hiše J. Kranjca, kočarja v M. Kaniži 161.

Pogled v Cvetno ulico v Murški Soboti, ki je razen Male Kaniže največ trpela. Z * zaznamenovani hiši je voda popolnoma porušila.

Pogled v dijaški konvikti »Martinišče« po povodnji.

Razvaline hiše Št. Jakiša, ključavnličarja v Cvetni ulici.

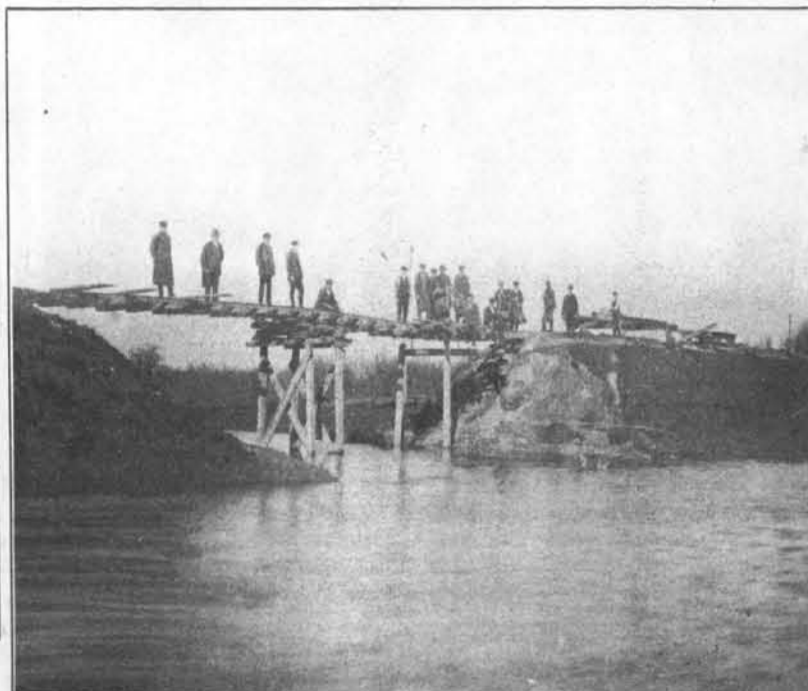
Bratkovičeva hiša v Cvetni ulici po povodnji.

Kolodvorska ulica v Murški Soboti ob povodnji (v smeri Aleksandrova cesta proti postaji).

Bolniška ulica v Murški Soboti dne 12. novembra t. l. ob 16. Z * zaznamovano poslopje je »Kmetijska posojilnica« in tajništvo Slovenske ljudske stranke.

Pretrgani železniški nasip pri Veržeju na desnem bregu Mure.

Vas Trgovišče in železnica pri Veliki Nedelji pod vodo dne 12. novembra 1925. (Fotografiral g. Ferdinand Meško, posestnik v Veliki Nedelji.)

Pogled na povodenj v Slatini Radencih dne 13. novembra 1925.

K r i ž e m S l o v e n i j e .

Gasilno društvo ljubljanske tobačne tovarne

ob priliki proslave svoje petdesetletnice (6. avgusta 1924) z ravnateljem Mandlom (X) v sredini ter g. Karlom Lavrenčičem (XX), ki je obhajal pred kratkim kar pet jubilejev. (Glej »Slovenec« z dne 18. novembra 1925.)

Iz življenja naših ameriških rojakov:

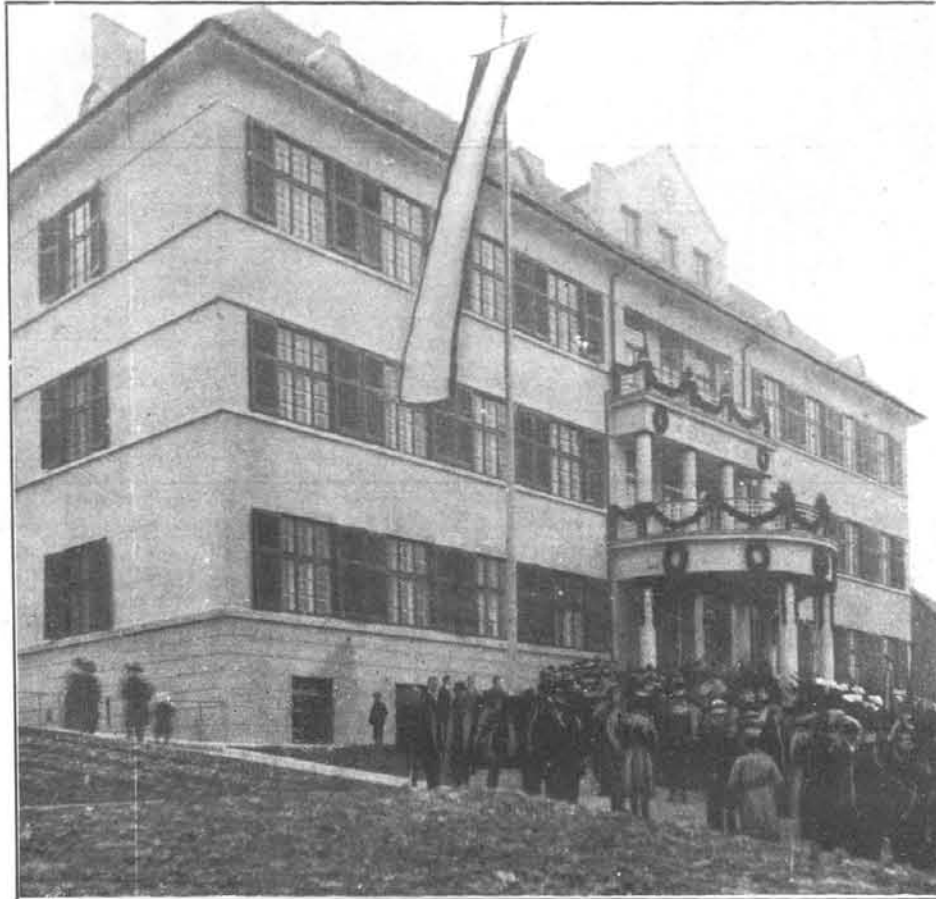
Slovenski katoliški shod v Indianopolisu, ki se je vršil z velikimi slovesnostmi meseca maja 1925.

Letošnji učenci Bervarjeve orglarske šole v Celju,
ki je obhajala nedavno petindvajsetletnico obstoja.

Zgoraj: Dr. P. Pestotnik, bivši ljubljanski prosvetni šef, ki je bil nedavno odstavljen. — Spodaj: D. Rostohar, bivši nadučitelj v Cerkljah ob Krki.

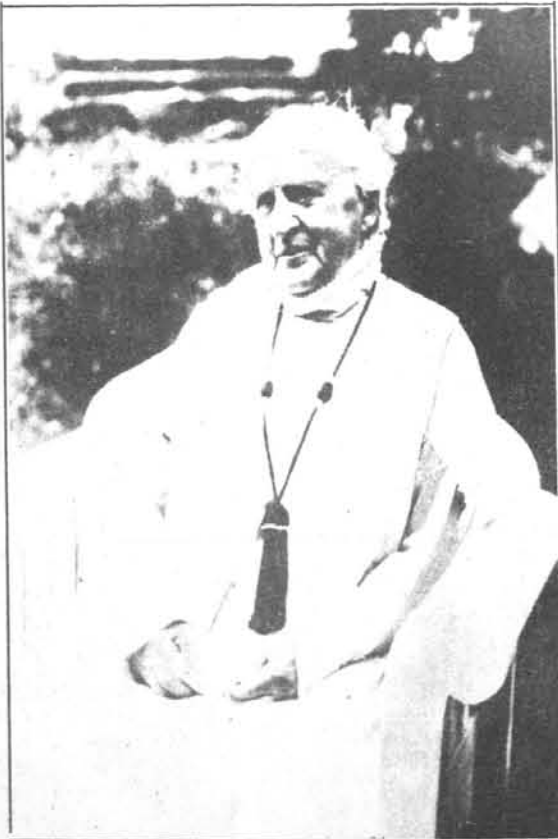
Nova rudniška bolnica v Trbovljah
ob priliki blagoslovitve dne 22. novembra 1925
(Posnel g. fotograf Kunc iz Ljubljane.)

Kotiček za ženske.

Prva častna doktorica

je znamenita pisateljica Matilda Mann, kateri je podelila to odlikovanje univerza v Rostocku.

Björnsonova vdova

in pomočnica velikega skandinavskega pisatelja, ki obhaja te dni devetdesetletnico rojstva.

Iz galerije slovenskih časnikarjev.

Saša Železnikar,

glavni urednik »Narodnega dnevnika«.

Franc Terseglav,

glavni urednik »Slovenca«.

PREKMURSKA POVODENJ.

Poroča F. S.

Veliki nalivi, ki so bili od 6. novembra 1925 dalje po vsem Prekmurju, so napolnili vodne struge tako, da je v dneh 12., 13. in 14. novembra udarila voda čez bregove in preplavila skoro vso prekmursko Dolansko, Ravensko in nižino okoli Hodoša. Soboška državna ombrometerska postaja je zaznamovala v noči na 13. november doslej največjo mero padavin: 59 mm. Lendava, glavna prekmurska voda, je v noči na 13. november tako narasla, da je proti jutru prestopila nasipe; od 11 dopoldne pa je že od vasi Črnelavci dalje do Murske Sobotice drla z vso silo čez bregove ter z veliko naglico zalila vso Mursko Sobotico. Temu so bili deloma vzrok tudi visoki železniški nasipi, ki nimajo skoro nobenih propustov. Samo prav majhen del Cerkvene ulice ni bil v vodi, vse drugo pa je voda zalila do 2 metra visoko. Od Murske Sobotice se je valila vodna množina preko polj in vasi proti Dol. Lendavi, kjer je zalila ves spodnji del mesta. V severovzhodnem delu Prekmurja pa je divjala Velika Krka, ki se je razlila po občini Hodoš, Krplivnik in Žalovci ter po sosednji Ogrski. Mura je bila tokrat nekoliko bolj mirna, le na nekaterih mestih je prestopila bregove ter preplavila okolico. V noči na 14. november je začela voda upadati; tretji in četrti dan pa se je odtekla tudi s polj.

Pri reševalni akciji so sodelovali zlasti domači vojniki, orožniki in gasilci. Naravnost rešil pa je M. Soboto oddelek 45 pionirjev, ki je prispel iz Ptuja v M. Soboto v petek zjutraj, 13. novembra. Kar se tiče škode, je poplava zadela najhujše M. Soboto, kjer je voda popolnoma porušila 12 hiš, nad 20 jih je pa storila nerabne. Največ škode je voda napravila v Mali Kaniži, Cvetni ulici, Kolodvorski ulici in na Lendavski cesti. Že po dosedaj še nepopolni statistiki je v M. Soboti uničila približno 300 prašičev in svinj, 5 krav, 2 telci, 4 koz, 1 konja itd. Ta škoda je cenjena približno na pol milijona dinarjev. Razen tega je voda zlasti v M. Soboti in Hodošu uničila skoro ves letošnji pridelek ter mnogo živil in kuriva v kletih. V tem pogledu je prizadet zlasti kat. dijaški zavod »Martinišček«, za katerega je bila letošnja zbirka živil končana ravno pred povodnjo. Celokupna škoda v Murski Soboti znaša po aproksimativni cenitvi 8 do 10 milijonov dinarjev; točno statistiko pa izdeluje sedaj lokalni pomožni komite.

Za M. Soboto je najbolj poškodovana vas Hodoš, katero je voda zalila že 12. novembra zjutraj. Reševalna dela je vodila tamošnja orožniška posadka, ki je v svrhu vodnega odтока predrla železniški nasip med Hodošem in madžarsko mejo. Sebe, ko je bil ta predrt, je voda odtekla. Oškodovani so skoro vsi Hodošani. Škoda je cenjena na 1 milijon dinarjev. Na madžarski strani je voda sama razrgala nasip, radi česar je bil promet med Korméndom in Dávidhárom ustavljen. V Senjehazi je voda porušila eno hišo. Povodenj pa ni prizanesla tudi drugim krajem. V m. soboškem okraju so prizadete zlasti občine: Polana, Črnelavci, Veščica, Šalovci, Markovci, Rankovci in Skakovci, v katerih gre škoda v stotisoče dinarjev. V občinah: Bodonci, Vadarci, Krplivnik, Radovci, Gerlinci, Pertočica in Večestavci so bili tudi veliki zemeljski plazovi, katere je sprožila voda.

Po uradni statistiki je bilo v m. soboškem okraju 225 ha polja nad 4 dni pod vodo, zaradi česar so se zadušile vse zimske posetve. Ta škoda je cenjena na 373.300 Din. V m. soboškem okraju je cenjena škoda na občinskih cestah na 100.000 Din; na komitatskih cestah na 70.000 Din; na drž. cestah na 50.000 Din; na lendavskem nasipu na 200.000 dinarjev; na murski regulaciji na 1 milijon dinarjev; na državnih poslopjih (v M. Soboti) na 50.000 dinarjev in na zasebnih zgradbah na 1.500.000 Din. Poudariti pa je treba, da se je uradno cenilo vse jako nizko. Več milijonov dinarjev pa je škode pri

železniškem nasipu in raznih želez. objektih. Koliko znaša celokupna škoda v vsem Prekmurju do danes še ni ugotovljeno. Človeških žrtev pri vsej tej katastrofi, razen ene, ni bilo, kajti k sreči je nastopila voda podnevi.

V dnevih poplave je deloval v M. Soboti le telefon in brzojav, in ta jako dobro, vse drugo je bilo pa prekinjeno. Zadnja pošta je prejela M. Sobota v sredo 11. novembra in naslednjo potem v ponedeljek 16. novembra preko Dol. Lendave, koder gre še sedaj. Podobno je bilo tudi v vlaki. Zadnji vlak je pripeljal iz Hodoša v četrtek dopoldne, nato pa je bil ustavljen promet do torka 17. nov. Tudi proti Ormožu se je otvoril železniški promet šele ta dan zopet za potnike s prestopanjem pri Beltinci. Tako je še sedaj.

Uradi v M. Soboti so bili prisiljeni ustaviti radi poplave nekaj dni svoje poslovanje. Osnovna šola in drž. realna gimnazija sta morali prekiniti pouk do ponedeljka 23. novembra, vendar stoji še danes v gimnazijski kleti voda en meter globoko. Prvi, ki se je pripeljal v M. Soboto, je bil mariborski veliki župan dr. Pirkmajer, ki je prinesel s seboj 21.000 Din in jih je razdelil med poplavljenec ter odredil najnujnejše. Po nasvetu okrajnega glavarja je imenoval tudi posebni lokalni pomožni odbor, v katerem predseduje glavar Lipovšek. Odbor je pričel takoj poslovati in se razdelil v pet odsekov: stanovanjski, zbiralni in propagandni, cementneni, prehranjevalni in sanitetni. One ponesrečence, ki so vsled povodnji ostali brez strehe, je pomožni odbor začasnó nastanil po železniških vagonih, v kolikor se niso zatekli k sorodnikom in v okoliške vasi. — Dne 18. novembra je dobivalo v občinski hiši 400—500 oseb toplo hrano in kruh; od tega dne se pa dele živila na dom. Pomožni odbor preiskuje tudi vse vodnjake, ki so bili okuženi z različni fekalijami. V Mariboru se je pod predsedstvom velikega župana dr. Pirkmajerja osnoval okrajni pomožni odbor. Jugoslovanski klub in ostala

opozicija je v narodni skupščini stavila nujen predlog za 25 milijonov dinarjev pomoči. O tem predlogu je narodna skupščina razpravljala 17. novembra in je bil predlog sprejet, le da bi se tudi izvršil. Po povodnji oškodovane kraje sta si doslej ogledala poslanca Jugoslov. kluba gg. Klekl in Šiftar. G. Klekl je tudi razdelil 2000 Din.

Prekmurska zgodovina doslej še ni zabeležila tako katastrofalne povodnji.

Velespoštovani g. urednik!

Po naročilu mojega očeta, Simona Ogrina, slikarja na Vrhniki, sporočam k št. 48. Ilustriranega Slovenca« sledeče:

K stoletnici Wolfovega rojstva objavljene tri freske iz Vipave je slikal po Wolfovem osnutku Simon Ogrin. Večino obrazov je naslikal po modelih. V sliki »Posvečenje sv. Štefana« je naslikan nadučitelj Ivo Trost, tedaj dijak, kot sv. Štefan, dekan Gabrijan kot sv. Peter, beneficijant Hiti kot dijakon, ki drži škofovo palico; kot cerkovnik je naslikan tedanji vipavski cerkovnik. Za cerkovnikom stoječa oseba ima Wolfove poteze. Skica dekana Gabrijana je ohranjena in je sedaj last Narodne galerije. V sliki »Sv. Štefan deli miloščino« je naslikan grot Lanthieri kot spremljevalec sv. Štefana, ki stoji za svetnikom in drži v rokah košarico s kruhom. Na tretji sliki »Sprejem sv. Štefana med dijakonce« je naslikan na desni strani spodaj kot oseba, ki vabi z desnico sv. Štefana k vstopu, tedanji kaplan v Vipavi Videgar (umrl pred par leti v St. Vidu pri Stični). Slednjega je slikal Ogrin tudi v dijakonski obleki. To skico je porabil potem Wolf za sliko sv. Štefana v nebeski slavi nad velikim oltarjem. Skica je ohranjena in se nahaja v slikarjevem ateljeju. — Z odličnim spoštovanjem Rafael Ogrin.